

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs VI. Vtrum sacra doctrina sit sapientia. artic. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

prastantior est eo, qui ad ipsum ordinatur: qua ratione Aristoteles libro 1. Ethicorum cap. 1. eam artem practicam digniorem esse docuit, quae vltiorem finem considerat. Quare optime Diuus Thomas ex eo ostendit Theologiam, vt practica est, digniorem esse ex parte materiae & obiecti ceteris scientiis practiciis, quod consideret finem, ad quem fines aliarum ordinantur.

Porrò si de fine proximo, à quo, vt à praxi, vnaquaeque scientia practica dicitur & suam specificam rationem sumit, locutus est Diuus Thomas hoc loco, nomine aeternae beatitudinis non intellexit eam, quam in alia vita habebimus, sed eam, quae ad futuram illam est dispositio & via, eaque ratione à Christo domino aeterna beatitudo dicta est Ioannis 17. Haec est, inquit, vita aeterna, vt cognoscant te Deum verum, & quem misisti Iesum Christum: operatio enim secundum virtutes, & maxime Theologicas, quarum prima & fundamentum ceterarum est fides, qua Deum cognoscimus, & mediatorem Dei & hominum Christum Iesum, appellatur aeterna beatitudo, quia propria dispositio & via certa ad eandem beatitudinem est, atque huius beatitudinis adipiscendae Theologia regulas tradit, ab eaque, tamquam à fine proximo, practica dicitur, & distinguitur à ceteris, sineque reliquarum practicarum scientiarum ad hunc finem ordinantur.

Caeteranus hoc loco vult Diuum Thomam locutum fuisse de fine extrinseco Theologiae, quae practica est, id est, de beatitudine alterius vitae, comparatione cuius non habet quod sit practica: at locutum fuisse de fine ita extrinseco, sed immediato scientiae, quo pacto solius Theologiae beatitudo alterius vitae est finis immediatus: mediatum verò comparatione finium ceterarum scientiarum, eò quod fines extrinseci immediati aliarum scientiarum ad beatitudinem, vt ad vltimum finem ordinentur. Prior tamen expositio magis placet.

Beatitudo
superiatur
in huius vi-
tae qua.

Sapientia
quid.

Quid Aristoteles 6. Ethicorum nomine sapientia intellexerit.

ARTICVLVS VI.

Virum sacra doctrina sit sapientia?

NOMINE sapientiae intelligitur suprema scientiarum, quae nobilissima entia, supremae & altissimae causas considerat, sicut sunt, Deus Optimus Maximus, & aliae substantiae separatae, atque principia maxime communia, quae entia, vt ens est, conueniunt. Eiusmodi est inter scientias lumine naturali comparatas sola Metaphysica, vt Aristoteles 1. Metaphysicae capite 1. & 2. ostendit. Augustinus etiam lib. 14. de Trinitate, cap. 1. licet iuxta illam definitionem à Philosophis traditam, sapientia est rerum diuinarum humanarumque scientia, dicat, etiam scientiam rerum humanarum appellari aliquando sapientiam; addit tamen, proprie solam scientiam rerum diuinarum appellari sapientiam, & ita sumpsisse Paulum 1. ad Corinthios 12. dum dixit, alij datur sermo sapientiae. alij sermo scientiae: distinguens enim sapientiam à scientia, solam cognitionem rerum diuinarum sapientiam appellauit. Quando autem Aristoteles 6. Ethicorum distinguit sapientiam ab intellectu & scientia, nomine intellectus prima principia scientiarum inferiorum intelligit: nomine vero scientiae, habitum conclusionum earundem scientiarum; verum nomine sapientiae habitum tam conclusionum, quam principiorum supremarum scientiarum comprehendit. Vn-

A de 6. Ethicorum cap. 7. inquit, sapientiam esse intellectum, & scientiam, & vt omnium scientiarum principia versari in contemplatione eorum, quae nobilissima sunt. Quod fit, vt nomine sapientiae non aliquem simplicem habitum, sed coniunctum, ex habitibus principiorum, & conclusionum supremarum scientiarum intelligat.

In eodem igitur sensu quaerit hoc loco Diuus Thomas vtum sacra doctrina, vt comprehendit habitum tam principiorum, quam conclusionum, sit sapientia. Respondetque inter omnes scientias humanas eam esse maxime sapientiam. Quae tamen comparatio intelligenda est de scientiis, quae in hac vita acquiruntur: alioquin Theologia Beatiorum multò altior, ac praecellentior sapientia, quam sacra doctrina viatorum dicenda erit. Quòd verò maxime sit sapientia, ex eo ostendit, quoniam considerat rem inter omnes nobilissimam, quae suprema causa est, & principium ceterarum rerum, si non in practico, certe in efficiendo, ad quam cetera omnia attributionem habent, velut ad principium suae effectiois, vel vt ad finem naturalem, imò etiam supernaturalem, earum tamen rerum, quae mente praeditae sunt, consideratque haec omnia lumine supernaturali diuinae reuelationis, quod & multò certius est, & ad multò plura se extendit, quam lumen naturale: quòd fit, vt iuxta principia huius scientiae iudicandum sit in scientiis inferioribus, & non è contrario: vt si forte controuersia oriatur, quae aliqua ratione in eius considerationem cadere possit, iudicio potius, atque definitioni Theologiae, quam cuiusuis alterius disciplinae inferioris standum sit, quod sapientiae proprium est.

Licet Theologia & fides, quòd eas Aristoteles non cognouerit, inter virtutes intellectuales 6. Ethicorum connumeratas proprie non contineantur, propterea quòd euidenciam cognitionis non habeant, à ratione tamen virtutis intellectualis reiciendae non sunt (vt eas videtur reicere Durandus 1. q. prologi, motus ea ratione, quod careant euidencia.) Ad virtutem enim intellectualem non est necessaria euidencia, sed quòd inclinet semper ad verum, quòd est bonum intellectus: hoc autem fidei & Theologiae maxime conuenit.

Cum autem obicit Durandus, virtutem esse dispositionem perfecti ad optimum, vt ait Aristoteles 7. Physicorum: optimam autem rem esse intellectui ipsam euidenciam: dicendum est, ad virtutem non requiri, quòd sit principium optimae operationis potentiae: sic enim sola suprema virtus, quae est principium perfectissimi actus potentiae, esset virtus, quòd est absurdum: sed satis esse, quòd mediatè vel immediatè disponat ad optimum, hoc est, ad beatitudinem, quòd omni virtuti conuenit. Atque nihil aliud voluit Aristoteles loco supra citato significare.

In responsione ad tertium habes duos modos inclinandi ad rectum iudicium. Alterum, per rectum affectum ad ea, de quibus est iudicandum, quo pacto virtute praeditus rectè iudicat de iis, quae ad virtutem spectant. Alterum, per scientiam ac cognitionem obiecti, quo pacto qui pollet scientia morali, etiam si virtutibus careat, rectè de iis, quae ad virtutem attinent, iudicare potest secundum tamen modum inclinandi esse posse sine primo, sufficereque ad rectum iudicium. Quae omnia consonant maxime cum his, quae 1. 2. de prudentia, atque de connectione virtutum moralium cum prudentia diximus.

Theologia
quoad habi-
tum princi-
piorum & con-
clusionum est
sapientia.

Qua ratione
iuxta prin-
cipia Theo-
logiae iudicandum sit in
scientiis inferioribus.

Theologia &
fides virtutes
sunt intellectu-
ales.

Obiectio Du-
randi diluo-
tur.

Scientia &
affectus re-
ctus inclinât
ad rectè iudi-
candum, incli-
natioque scien-
tiae sufficit ad
rectum iudi-
cium.